

1998 ARMENIAN

EXTENDED LEVEL

PAPER 1: PROCESSING SPOKEN INFORMATION

TRANSCRIPT OF PASSAGES

Agency copy only

Not for distribution

Ա. Յօդուած / PASSAGE 1

Հայ կեանքը տառերի գիտից առաջ

Պարսկական պետութիւնը եւ Հռոմէական կայսրութիւնը 387 թուականին Հայաստանը իրենց միջեւ բաժանելուց յետոյ, ամէն կերպ աշխատում էին վերացնել հայկական պետականութիւնը եւ հայերին ձուլել իրենց մէջ:

Այդ ժամանակ հայերը սեփական գրեր չունէին եւ հայկական դպրոցներում ուսման գործը օտար լեզուներով էր տարւում:

Քրիստոնէական կրօնի քարոզներն ու արարողութիւնները եւս, կատարւում էին օտար լեզուներով՝ յունարէնով եւ ասորերէնով, որոնք ժողովրդի մեծամասնութեան համար անհասկանալի էին եւ այդ պատճառով էլ Քրիստոնէական գաղափարները պէտք եղած չափով չէին տարածւում ժողովրդի մէջ:

Այս պայմանների հետեւանքով հայ ժողովուրդը կանգնել էր ձուլման վտանգի առաջ: Ստեղծուած վտանգաւոր դրութիւնը խորապէս մտահոգում էր նրա հայրենասէր գաւակներին: Մերոպ Մաշտոցը, մէկն էր այդ հայրենասէրներից, որը իր հանճարեղ գործով, այսինքն՝ հայ գրերի գիտով ոչ միայն ապահովեց հայոց եկեղեցու անկախութիւնը, այլ փրկեց հայ ժողովրդին ձուլման վտանգից:

Հայ երգը, հայերէն տառերի գիտից առաջ, բերնէ բերան, ականդւում էր գուսանների միջոցով, խնճոյքներում, հարսանեկան հանդէսներում եւ այսպիսով պահպանուել է տարիների ընթացքում:

Յետագայ դարերում, Մերոպեան գրերի շնորհիւ ստեղծուած հայ գրականութիւնը ամենագօրաւոր միջոցներից մէկը հանդիսացաւ սերունդներին հայ պահելու եւ հայօրէն դաստիարակելու գործում:

Տառերի գիտից յետոյ Հայաստանում մեծ թափով զարգանում են գրականութիւնը եւ գիտութիւնը, այդ պատճառով էլ հինգերորդ դարը մեր պատմութեան մէջ կոչւում է Ոսկեդար:

1. Ո՞ր պետութիւնների միջեւ էր բաժանուած Հայաստանը 387 թուականին:
2. Հայերէն տառերի գիտից առաջ, Հայոց եկեղեցական արարողութիւնները, ի՞նչ լեզուներով էին կատարւում:
3. Հայերէն տառերի գիտից առաջ, ի՞նչպէս է հայ երգը պահպանուել, տարիների ընթացքում:
4. Ի՞նչու է 5-րդ դարը Հայոց պատմութեան մէջ, Ոսկեդար կոչուել:

Բ. Յօդուած / PASSAGE 2

Սիրելի ունկնդիրներ

Այսօր կ'ուզենք ձեր ուշադրութեանը յանձնել մեր ունեցած հարցազրոյցը, Մերոպ Մաշտոցի մասին՝ Լեզուաբան Տոբթ. Կարապետեանի հետ:

Հ. Տոբթ. Կարապետեան կրնայի՞ք հակիրճ կերպով ներկայացնել Մերոպ Մաշտոցը մեր ունկնդիրներուն:

Պ. Ի՞նչու չէ: Մերոպ Մաշտոցը ծնած է Տարօն գաւառի Հացեկաց գիւղը: Փոքր տարիքէն սորված է յունարէն եւ ասորերէն լեզուները: Սկիզբը ծառայած է հայոց բանակին մէջ եւ ապա եղած է քարտուղար Վռամշապուհ թագաւորի պալատին մէջ: Քարտուղարութեան պաշտօնը ձգելէ ետք որպէս հոգեւորական կը սկսի շրջիլ Հայաստանի գիւղերն ու քաղաքները եւ քարոզել քրիստոնէութիւնը: Այդ շրջանին գաղափարը ունեցաւ հայերէն գիրերը գտնել, որ հայ ժողովուրդը ունենայ իր գիրն ու գրականութիւնը:

Հ. Ի՞նչը մղեց զինք հայերէն տառերը ստեղծելու:

Պ. Երբ ան սկսաւ գիւղէ-գիւղ շրջիլ քրիստոնէութիւնը քարոզելու համար, տեսաւ, որ նոր կրօնքի մը քարոզչութիւնը եւ տարածումը շատ դժուար էր, որովհետեւ Հայերէն գիրեր չկային, ուրեմն ինքզինքը նուիրեց հայերէն գիրերը գտնելու գործին:

Հ. Կրնա՞ք մեզ յայտնել թէ հայ գիրերու գիւտէն առաջ, ի՞նչպէս կը քարոզուէր քրիստոնէութիւնը հայկական եկեղեցիներու մէջ:

Պ. Այո, այդ շրջանին արարողութիւնները ասորերէն կամ յունարէն լեզուներով կը կատարուէր: Եկեղեցականները, ընթերցող թարգմանիչներ կը կոչուէին, որոնք յունարէն եւ ասորերէն գրուած Աւետարանները կը կարդային եւ բերանացի կը թարգմանէին հայերէնի:

Հ. Ի՞նչպէս սկսաւ թարգմանչական աշխատանքը:

Պ. Երբ հայերէն գիրերը գտնուեցան՝ Հայաստանի ամէն գաւառներէն հաւաքուեցան խելացի պատանիներ: Սորվեցան հայերէն գիրերը եւ ապա իրենք ալ սորվեցուցին ուրիշներուն եւ այսպէս ունենալով լաւագոյն աշակերտներ, կատարուեցաւ մեր առաջին թարգմանութիւնը՝ Աստուածաշունչը, որմէ ետք թարգմանուեցան Սուրբ գրքերը:

1. Ո՞ւր ծնած է Մերոպ Մաշտոցը:
2. Ի՞նչ պաշտօն ունեցած է ան, Վռամշապուհ թագաւորի պալատին մէջ:
3. Ի՞նչու այն ժամանակ Քրիստոնէութեան քարոզչութիւնը եւ տարածումը դժուար էր Հայաստանի մէջ:
4. Ո՞րն էր առաջին գիրքը, որ թարգմանուեցաւ հայերէնի: